

Atvinnuvegaráðuneytið
Skúlagötu 4
101 Reykjavík

Múlaþing, 17. febrúar 2026
númer erindis 202601234-00.0

Umsögn byggðaráðs Múlaþings um drög að frumvarpi til laga um sameiningu Matvælastofnunar, Fiskistofu og Verðlagsstofu skiptaverðs

Byggðaráð Múlaþings lýsir sig andvígð þeim áformum sem fram koma í frumvarpinu, um að færa eftirlit með hollustuháttum og mengunarvörnum frá heilbrigðisnefndum sveitarfélaga til Umhverfis- og orkustofnunar og að eftirlit með matvælum flytjist til Matvælastofnunar. Byggðaráð tekur þó undir mikilvægi þess að samræma verklag hjá eftirlitinu en telur að það mætti gera án þess að færa verkefnið frá sveitarfélögunum.

Byggðaráð Múlaþings leggur áherslu á eftirfarandi:

- Fyrir það fyrsta telur byggðaráð að betur hefði átt að standa að samráði og upplýsingagjöf til sveitarfélaga, af hálfu ráðuneytanna, við undirbúning málsins.
- Verði frumvarpið að lögum verða heilbrigðisnefndir sveitarfélaga lagðar niður og opinbert eftirlit með starfs- og skráningarskyldri atvinnustarfsemi flutt til ríkisstofnana. **Með því er hætta á að glatist mikil reynsla og þekking, sem hefur byggst upp hjá heilbrigðiseftirliti sveitarfélaga** og skilað sér í góðri samvinnu við sveitarfélög, fyrirtæki og stofnanir og í traustu eftirliti.
- Verði frumvarpið að lögum **felur það í sér mikla óvissu um framkvæmd, ábyrgðarskiptingu og raunverulegan ávinning eftirlits**. Sveitarfélagið hefur áhyggjur af því að það tapi með þessum breytingum heimildum um þvingunarúrræði í þeim málum sem verða eftir hjá sveitarfélögum verði þessi breyting að veruleika.
- Ekki hefur verið sýnt fram á að fyrirhugaðar kerfisbreytingar bæti gæði, skilvirkni eða hagkvæmni eftirlits, né að þær taki nægjanlegt tillit til þeirrar fagþekkingar og staðbundnu reynslu sem byggst hefur upp innan heilbrigðiseftirlits umdæmanna og heilbrigðisnefnda sveitarfélaga.
- Breytingarnar sem frumvarpið fjallar um eru lagðar fram með takmörkuðum undirbúningi, ófullnægjandi greiningu á áhrifum og skömmum fyrirvara. **Byggðaráð telur þær geta leitt til þjónusturofs, tvíverknaðar, lengri boðleiða og skertar viðbragðsgetu.**

Múlaþing
Lyngási 12, 700 Egilsstaðir
Sími: 4 700 700
mulathing@mulathing.is
mulathing.is

- Óljóst er hvort ávinningur breytinganna skili sér til þjónustuþega og þær taka ekki tillit til byggðarsjónarmiða **þar sem fleiri eftirlitsaðilar, fjarlægari stjórnsýsla, lengri boðleiðir og minni nálægð við eftirlitið geta grafið undan jafnræði í þjónustu milli landshluta og aukið kostnað þjónustuþeganna.**
- Með boðuðu fyrirkomulagi er ljóst að þjónustuþegar **verði undir eftirliti frá allt að þremur eftirlitsaðilum í stað eins** með núverandi fyrirkomulagi. Afleiðingarnar munu bitna á íbúum, atvinnulífi og starfsemi eftirlitsaðila, auk þess sem hætta er á auknum kostnaði fyrir ríki, sveitarfélög og aðra hagaðila. Í núverandi kerfi getur einn heilbrigðisfulltrúi sinnt eftirliti með matvælum, hollustuháttum og mengunarvörnum í sömu heimsókn, með heildarsýn á starfsemina og möguleika á að taka ákvarðanir á staðnum, til dæmis um tímabundna lokun starfsemi.
- Óljóst er **hvaða verkefni munu sitja eftir hjá sveitarfélögunum og hvaða kostnaður muni falla á þau.** Að sama skapi er óljóst hvernig sveitarfélögin eigi að sinna þeim verkefnum sem eftir sitja. Í raun hefði verið skárri að ganga frekar alla leið og að öll verkefni væru tekin yfir til að draga úr þessu flækjustigi með hættu á kostnaðarauka fyrir sveitarfélögin.
- Ekki hefur komið skýrt fram hvað verður um starfsfólk heilbrigðiseftirlita eða hvar áætlað er að halda úti starfsstöðvum. Þetta veldur því að **áhyggjur eru af því að störf muni tapast af landsbyggðinni.** Við höfum séð slík dæmi áður hjá ríkinu að þegar kemur að því að hagræða í rekstri ríkisstofnana þá eru störfin úti á landi lögð niður og þau þjappast saman á höfuðborgarsvæðinu og þar í kring. Í Múlaþingi eigum við nýlegt dæmi af þessu þegar þýðingarmiðstöð utanríkisráðuneytisins var lögð niður á Seyðisfirði.

Byggðaráð Múlaþings leggur áherslu á að markmiðum um aukið samræmi, einföldun og skilvirkni í eftirliti verði betur náð með því að efla, þróa og samræma núverandi fyrirkomulag heilbrigðisnefnda sveitarfélaga, fremur en að ráðast í róttækar og illa ígrundaðar kerfisbreytingar. Þess er farið á leit við ráðuneytin að þau endurskoði málið og hefji vinnuna að nýju í betra samstarfi við sveitarfélögin svo hægt sé að mæta kröfu ESA án þess að umbylta kerfi sem að mörgu leyti gengur vel – reynslan á Austurlandi er alla vega mjög góð.

Viðringarfyllst,

Dagmar Ýr Stefánsdóttir
sveitarstjóri Múlaþings